Důležité informace k případům zneužívání institutu manželství a rodičovství

1. Uzavření sňatku.

Pokud hodlá občan ČR uzavřít sňatek s cizincem, který chce tímto způsobem získat výhodnější postavení na území ČR jako rodinný příslušník občana EU, případně žádat o trvalý pobyt, a účelem manželství nemá být nic jiného, je nezbytné si uvědomit následující:

a) uzavřením manželství vzniká institut tzv. **společného jmění manželů** (pokud není ošetřeno smlouvou mezi manželi jiným způsobem) – tzn. se svým „manželem" se dělíte nejen o majetek, který nabudete v době uzavření manželství, ale jste zodpovědný i za případné dluhy vašeho manžela – pokud on nebude své závazky plnit, věřitelé se obrátí na vás a máte povinnost tyto závazky uhradit – jsou to vaše společné závazky.
b) manželé mají vůči sobě vzájemně vyživovací povinnost.
c) pokud pobíráte sociální dávky – uzavřením manželství se manžel stává společně posuzovanou osobou – ve **většině případů to znamená krácení či ztrátu nároku na sociální dávky**, a to i zpětně od data uzavření manželství**.**
d) „manžel" se ze zákona stává otcem dítěte narozeného v manželství.
e) rozvod manželství může být komplikovanou, ale hlavně nákladnou záležitostí. Nastane problém, pokud neznáte pobyt svého manžela a nejste schopen ho sehnat, resp. soudu sdělit jeho adresu, kam je možno doručovat písemnosti. Rozvodové řízení lze sice v daném případě považovat za formalitu, nicméně se pravděpodobně neobejdete bez právní pomoci, kterou budete muset zaplatit (jedná se o částku cca od 5.000,- Kč a víc)
f) manžel je ze zákona dědicem (v případě úmrtí jednoho z manželů).

2. Souhlasné prohlášení rodičů – určení otcovství k nezletilému dítěti.

a) pokud je „otec" zapsán do rodného listu dítěte na základě souhlasného prohlášení o určení otcovství, lze toto zpochybnit do 6ti měsíců od doby, kdy bylo prohlášení učiněno. Po této lhůtě to může učinit pouze nejvyšší státní zástupce, a to za předpokladu, že je to v zájmu dítěte.
b) otci vznikají dnem zapsání do rodného litu dítěte **rodičovská práva a povinnosti**.
c) mezi rodičovské povinnosti patří **podíl na výchově a výživě nezletilého** (tzn. výživné, ale i návštěvy dítěte, podíl na jeho výchově). Rozhodnutí, která mají zásadní vliv na zájmy dítěte musí činit oba rodiče ve shodě. Kdykoliv jste oprávněna požádat soud o zvýšení výživného – vypočítává se z příjmů otce.
d) pokud pobíráte sociální dávky – úřad sociální péče bude vyžadovat, aby jste doložila úpravu výchovy a výživy o nezletilé dítě mezi Vámi a otcem – jelikož **otec dítěte je povinen přispívat na výživu dítěte**. Tento fakt znamená i **krácení sociálních dávek případně jejich odejmutí**, a to od doby, kdy došlo k určení otcovství. Může být požadováno vrácení již vyplacených sociálních dávek až 3 roky zpětně.
e) otec dítěte je rovněž povinen přispívat neprovdané matce – náklady spojené se slehnutím.
f) **pokud otec dítěte nepřispívá na výživu dítěte, dopouští se trestného činu**. Tuto skutečnost by jste měla hlásit policii, je to ve vašem zájmu.
g) jelikož jde o otce dítěte, má právo žádat soud o úpravu výchovy a výživy nezletilého dítěte. **Otec může žádat o svěření dítěte do své péče**.
h) dítě se stává v dědickém řízení tzv. neopominutelným dědicem, tzn. vždy má nárok na podíl dědictví otce (pokud nebylo výslovně vyděděno z důvodů stanovených zákonem).

Ten, kdo účelově zneužívá institutu manželství či uznání otcovství, může se v závislosti na okolnostech případu dopouštět trestného činu podvodu či poškozování cizích práv (§ 209, § 250 Trestního zákona). Pachatel těchto trestných činů může být mj. potrestán odnětím svobody až do výše dvanácti let či peněžitým trestem.

Odbor azylové a migrační politiky MV
19. října 2006